

Ministerstvo školstva je brzdou reformy základných a stredných škôl

Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika (KI) so znepokojením upozorňuje na to, že návrh zákona o pedagogických zamestnancoch nie je v súlade s reformnými cieľmi. V rámci pripomienkového konania navrhuje zásadné zmeny.

KI konštatuje, že návrh zákona neumožní školám flexibilne pristupovať k personálnemu zabezpečeniu svojich školských vzdelávacích programov. Zákon upravuje predpoklady na výkon pedagogickej činnosti spôsobom, ktorý znemožní riaditeľom škôl angažovať vo výučbe externých odborníkov. Po novom bude môcť na všetkých školách bez ohľadu na zriaďovateľa učiť len ten, kto bude spĺňať štátom stanovené kvalifikačné predpoklady, bude riadnym zamestnancom školy a bude vykonávať pedagogickú činnosť v rozsahu stanovenom nariadením ministerstva školstva.

V praxi to bude znamenať, že nebude možné, aby niektoré predmety, či jednotlivé témy v rámci niektorých predmetov, externe odučili odborníci, ktorí sú v danej oblasti expertmi, vedia túto oblasť pútavo priblížiť i školopovinnnej mládeži, nemajú však potrebný doklad o pedagogickom vzdelaní. Osobnosti literárneho života, umelci, odborníci z podnikateľskej sféry, či vedeckí pracovníci a pedagógovia vysokých škôl, teda ľudia s nesporne vysokým odborným potenciálom, nebudú môcť externe pôsobiť na školách nižších stupňov. Je to na škodu veci, lebo žiaci by mohli z ich skúseností profitovať a školy by mohli ich prostredníctvom zvyšovať úroveň vzdelávania a tým aj svoj kredit.

KI nesúhlasí s navrhovaným obmedzením a opätovne upozorňuje na to, že ciele reformy školstva sú opačné – školský systém treba otvárať novým impulzom, nie v ňom umelo posilňovať zastarané neefektívne mechanizmy. Preto KI navrhuje upraviť zákon do podoby, ktorá umožní školám pružnejšie realizovať svoje vzdelávacie programy.

KI je zároveň presvedčený, že na dosiahnutie novej profesijnej kvality učiteľov a tým aj nového spoločenského statusu učiteľského povolania je potrebné vytvoriť otvorený systém ďalšieho vzdelávania učiteľov v praxi, založený na princípoch decentralizácie, konkurencie a slobodnej voľby vzdelávacích programov. Upozorňuje na to, že paragrafy návrhu zákona, týkajúce sa poskytovania tzv. kontinuálneho vzdelávania učiteľov, sú s touto požiadavkou v rozpore. Nezabezpečujú rovnaké príležitosti pre všetkých poskytovateľov programov ďalšieho vzdelávania a privilegujú štátne inštitúcie na úkor neštátnych subjektov. Súkromné firmy a mimovládne organizácie nebudú môcť poskytovať napríklad vzdelávanie, zamerané na rozvoj manažmentu škôl, nakoľko tento typ vzdelávania bude môcť zabezpečovať výlučne organizácia zriadená ministerstvom školstva alebo iným orgánom ústrednej správy a vysoké školy. Toto ustanovenie zákona je voči ostatným vzdelávacím subjektom diskriminačné, preto ho navrhujeme pozmeniť tak, aby sa postavenie všetkých subjektov, poskytujúcich programy kontinuálneho vzdelávania, zrovnoprávnilo.

KI považuje za problematické i znenie paragrafov, upravujúcich proces akreditácie programov kontinuálneho vzdelávania, nakoľko akreditácia bude vo výlučnej kompetencii ministerstva školstva. Bude síce zriadená Akreditačná rada ako poradný orgán ministerstva, zo znenia návrhu zákona však vyplýva, že jej rozhodnutia nebudú pre ministerstvo záväzné. Akreditačná rada bude čisto formálny orgán bez významnejších kompetencií, keďže členov rady bude vymenúvať minister, navyše bez uvedenia kľúča, na základe ktorého bude výber prebiehať a bez zadefinovania potrebných kvalifikačných predpokladov na členov rady. Uvedené paragrafy vzbudzujú obavu, že proces akreditácie nie je dostatočne ošetrený proti nežiaducej korupcii a klientelizmu. Preto KI navrhuje upraviť ich znenie tak, aby bol proces akreditácie programov kontinuálneho vzdelávania spravodlivý a transparentný.

Viac informácií k téme reformy školstva nájdete na stránkach www.noveskolstvo.sk a www.konzervativizmus.sk.

V Bratislave dňa 16. decembra 2008

**Zuzana Humajová
analytička Konzervatívneho inštitútu M. R. Štefánika**